

QUADERN DE FITXES

La Igualtat en joc

NIVELL 5
1r-2n D'ESO

Ajuntament d'Inca

C CONSELLER
O TREBALL, COMERÇ
I INDÚSTRIA
B SERVEI OCUPACIÓ
I LES BÀLGARS

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EMPLEO
Y SEGURIDAD SOCIAL

SERVICIO PÚBLICO
DE EMPLEO ESTATAL

Unión Europea

Fondo Social Europeo
Europa invierte en tu futuro

ESTRATEGIA DE
EMPRESARIAT I
EMPLEU JOVEN

La Igualtat en joc

Edició: Ajuntament d'Inca

Autora: Anna Gómez Castelltort

Assessorament lingüístic: Servei Municipal de Normalització Lingüística

Disseny i impressió: dcp3

Il·lustracions: dcp3

Cerca i recerca

Objectius:

- Dotar d'un coneixement bàsic en terminologia igualitària.

Materials:

- Ordinadors amb accés a Internet

Descripció:

1. Es divideix l'aula en grups mixtos de 4 o 5 persones.
2. Cada grup haurà de triar una temàtica i realitzar un treball de recerca. Es fomentarà que sigui una recerca original (vídeos, notícies... no només la definició).
3. Posteriorment, cada grup explicarà a la resta de l'aula els resultats de la recerca. Es podran realitzar preguntes i aclarir conceptes sempre que sigui necessari.

Annex:**Temàtica**

- violència de gènere
- LGTBI
- estereotips i sexisme
- corresponsabilitat
- desigualtat de gènere
- bretxa salarial
- mites de l'amor romàntic

Jo estic obligat/obligada a saber fer...

Objectius:

- Fomentar la mirada crítica envers les diferències de tracte entre homes i dones.
- Dotar d'eines per detectar pensaments estereotipats i sexistes.

Materials:

- Cartolina
- Retoladors o similars

Descripció:

1. Es dividirà l'aula en dos grups segregats per gènere.
2. Es donarà una cartolina a cada un dels grups i se'ls demanarà que pensin quines coses se suposa que estan obligats i obligades a saber fer només pel fet de ser nins o nines. Per començar l'activitat la persona conductora d'aquesta donarà ajuda posant exemples. Nois: futbol, bromes, motos/cotxes... Noies: maquillatge, feines de la llar, roba, moda...
3. Hauran d'escriure els resultats a les cartolines i els hauran d'explicar a la resta dels companys i companyes.
4. **Debat:**
 1. Per què pensau que hi ha aquesta creença de coneixements lligats als gèneres? Sabeu en què consisteix la societat patriarcal?
 2. Pensau que són certes aquestes idees i pensaments? Us agrada viure amb aquestes concepcions preestablertes?
 3. Què creis que podeu fer per evitar aquests pensaments?

Depèn de qui miri

Objectius:

- Fomentar la mirada crítica envers les diferències de tracte entre homes i dones.
- Dotar d'eines per detectar pensaments estereotipats i sexistes.

Materials:

- Llistat de comportaments

Descripció:

1. Es dividirà l'aula en grups de 5 o 6 persones. Els grups han d'estar segregats per sexe.
2. La persona conductora de l'activitat llegirà un dels comportaments del llistat.
3. Cada grup haurà de reflexionar i arribar a una conclusió de com es veuria al seu entorn una nina i un nin que fes aquest comportament. Un grup format per al·lots ha de reflexionar sobre com es veuria un nin, i les al·lotes, una nina.
4. S'acompanyarà cada decisió amb un debat:
 1. Us hàvieu adonat d'aquestes diferències del que es pensa si ho fa un nin o una nina?
 2. Per què creis que és diferent aquest pensament?
 3. Pensau que això és just?

Annex:

Llistat de comportaments

- Lligar amb diferents persones el mateix vespre.
- Decidir no voler tenir fills o filles.
- Discutir amb algú i acabar a cops.
- Agafar el mòbil a la meva parella.
- Quedar a soles amb una persona del sexe contrari amb qui tens una amistat.
- Negar-se a fer activitats esportives.
- Sortir de festa cada cap de setmana.
- Anar vestit/ida de color de rosa o amb roba que cridi molt l'atenció.
- Plorar enmig del carrer.
- Dir moltes paraulotes.

Espiral d'estereotips

Objectius:

- Fomentar la consciència dels estereotips presents en la nostra societat.
- Ajudar a la deconstrucció de gènere.

Materials:

- Annex

Descripció:

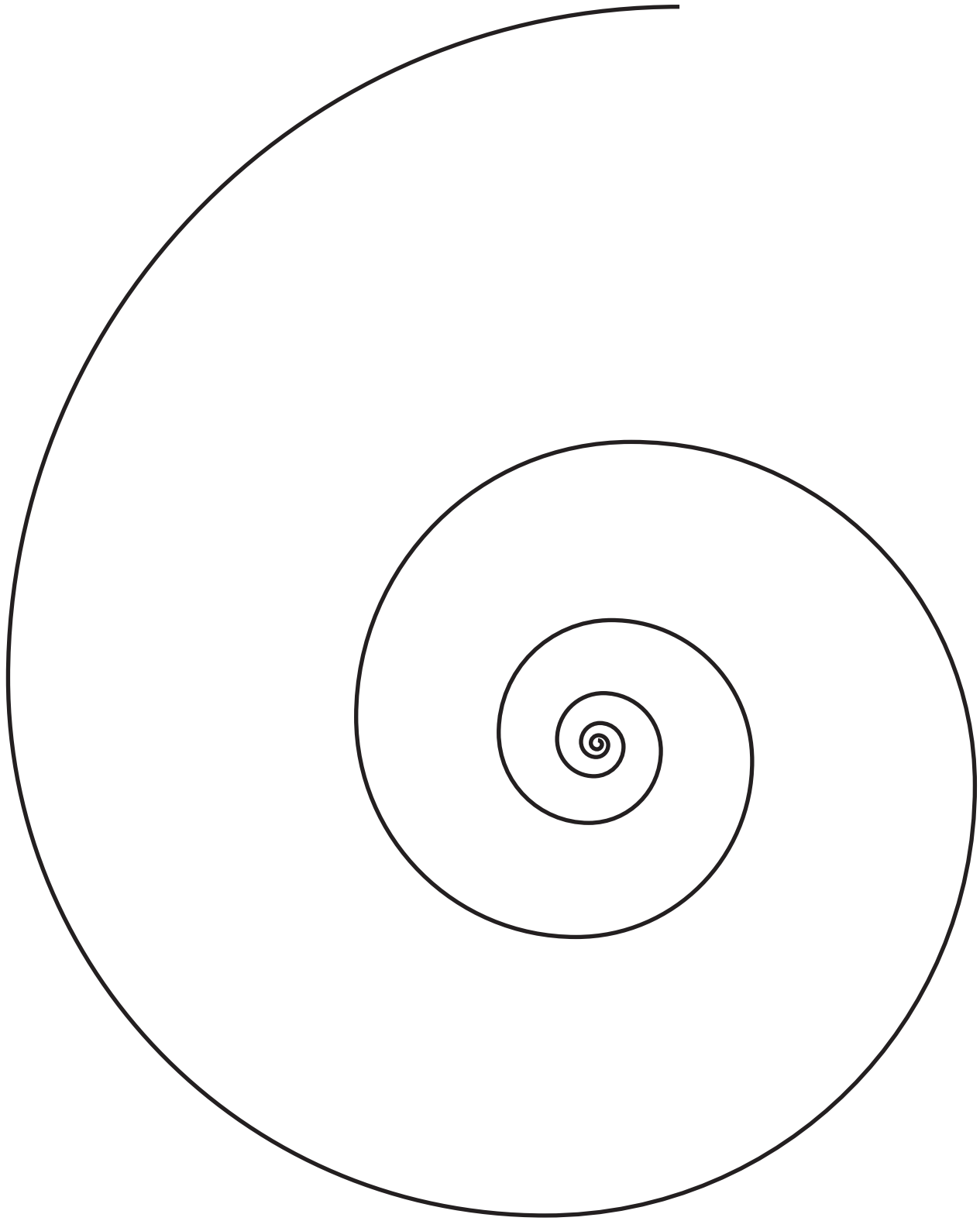
1. Es demanarà a les persones que prenen part de l'activitat que diguin estereotips que elles tenen pel fet de ser nois o noies. Al principi, la persona conductora podrà dir exemples per facilitar la participació (exemples: les noies són més bones estudiants, són delicades, els agrada maquillar-se... Els nois saben jugar a futbol, són *chulos*, els agraden els videojocs...). Tots els estereotips que es diguin s'escriuran a la pissarra, enumerats.
2. Posteriorment, es repartirà una fitxa espiral a cada persona. S'explicarà que l'espiral simbolitza un remolí d'aigua i que, com més a prop del centre, més força i més perillosa és l'aigua. Farem servir aquesta analogia per explicar que com més a prop del centre col·loquin un estereotip (el nombre) voldrà dir que menys s'hi senten representats, menys els agrada o més perillós el consideren.
3. Posada en comú dels resultats.
4. **Debat:**
 1. Pensau que són útils els estereotips? En quins casos ho són? En quins casos no?
 2. Què podem fer per no perpetuar aquests estereotips que no ens agraden?

Annex:

Llistat de comportaments

- Lligar amb diferents persones el mateix vespre.
- Decidir no voler tenir fills o filles.
- Discutir amb algú i acabar a cops.
- Agafar el mòbil a la meva parella.
- Quedar a soles amb una persona del sexe contrari amb qui tens una amistat.
- Negar-se a fer activitats esportives.
- Sortir de festa cada cap de setmana.
- Anar vestit de color rosa o amb roba que cridi molt l'atenció.
- Plorar enmig del carrer.
- Dir moltes paraulotes.

Les revistes que ens agraden

Objectius:

- Fomentar la mirada crítica envers els estereotips que es reproduïxen a les revistes que es comercialitzen.
- Dotar d'iniciatives per canviar aquesta transmissió d'estereotips.

Materials:

- Revistes actuals de diverses temàtiques (opcional)
- Folis
- Retoladors, bolígrafs...

Descripció:

1. S'inicia l'activitat demanant als i les participants si llegeixen o coneixen revistes actuals. Les que anomenin s'aniran apuntant a la pissarra. Es fomentarà que apareguin revistes estereotipades com *Cosmopolitan*, *Mujer de hoy*, *Cuore*, *Más que coches*, *GQ*...
2. **Debat:**
 1. Penseu que totes aquestes revistes estan destinades per igual a dones i a homes? Quines? Quines a homes? Quines a dones? Què diferencia les unes i les altres?
 2. A les nines, us agraden les revistes «de dones»? Hi afegiríeu altres coses? Hi ha coses de les revistes «d'homes» que us interessin? Quines?
 3. Als nins, us agraden les revistes «d'homes»? Hi afegiríeu altres coses? Hi ha coses de les revistes «de dones» que us interessin? Quines?
3. Després del debat, se'ls dirà que tenen l'oportunitat de fer una revista pròpia, amb les seccions que hi vulguin posar i considerin interessants, sense tenir en compte els estereotips ni les temàtiques sexistes. Es posaran en grups segregats per sexe i crearan la seva pròpia revista.
4. Posada en comú de les revistes que han creat i reflexions finals:
 1. Com us heu sentit fent una revista del vostre gust?
 2. Es pareix la vostra revista a la majoria de revistes que es comercialitzen? Són estereotipades i/o sexistes les vostres revistes?
 3. Us agradaria que les revistes fossin menys estereotipades? Per què?

Realment volem ser princeses Disney?

Objectius:

- Reconèixer certs estereotips sexistes que es transmeten a través de pel·lícules infantils.
- Fomentar l'alliberació dels comportaments dels i les participants dels estereotips de gènere.

Materials:

- Vídeos

<https://goo.gl/HjtdwU>

<https://goo.gl/b8kNwz>

Descripció:

1. Per grups de 4 o 5 persones, hauran d'escriure (i dibuixar) a un foli un príncep i/o una princesa i les seves característiques.
2. Posada en comú. Escriurem a la pissarra les característiques que es diguin, fent dues columnes, una per a les característiques dels prínceps i l'altra amb les característiques de les princeses.
3. **Debat:**
 1. Quan éreu més petits, volíeu ser com algun príncep o princesa Disney? Per tant, per a qui pensau que són referents els prínceps i les princeses de les pel·lícules?
 2. Pensau que són un bon exemple a seguir? Per què sí? Per què no?
4. Visionament dels vídeos.
5. **Debat:**
 1. Què us han fet pensar aquests vídeos?
 2. Us havíeu adonat del que transmeten aquestes pel·lícules?

Només s'ha de millorar un poc

Objectius:

- Fomentar la participació paritària a les tasques de la llar.
- Fer reflexionar sobre la capacitat que tenim de realitzar les tasques de la llar.

Materials:

- Llistat de tasques
- Cartolines o folis de color

Descripció:

1. S'escriurà el llistat de tasques a la pissarra, per tal que tots i totes les participants puguin veure quines tasques són.
2. La persona conductora de l'activitat anomenarà una tasca darrere l'altra, i els i les participants hauran de dir si aquella tasca la fa, a casa seva, un home o una dona. Per realitzar aquest recompte es poden fer servir dues cartolines o folis de color per persona, cada un simbolitza un sexe, i han d'aixecar el color determinat en funció de la seva resposta. S'escriuran els resultats a la pissarra.
3. **Debat:**
 1. Qui inverteix més temps a les tasques de la llar?
 2. Totes les tasques de la taula són igual d'agradables? Quines més? Quines menys? Qui realitza les més agradables? Qui les més desagradables? És just?
4. Es divideix l'aula en grups mixtos de 4 o 5 persones. Cada grup haurà de triar una feina de la llar i l'haurà de modificar de tal manera que ens ajudi a fer les tasques mentre ens divertim. Poden convertir la tasca en un joc, fer un ball per netejar...
5. Posada en comú.

Annex:

Llistat de tasques

- fer el llit
- ordenar la roba
- posar la rentadora
- escombrar
- fregar
- aspirar
- rentar els vidres
- netejar l'habitació
- netejar la sala
- netejar la cuina
- netejar el jardí
- netejar el bany
- llevar la pols
- buidar els fems
- endreçar
- canviar la sorra dels moixos
- rentar la roba
- estendre la roba
- regar les plantes
- treure a passejar el ca
- fer net el vàter
- rentar el cotxe
- anar a comprar el menjar
- ordenar el menjar

El semàfor

Objectius:

- Analitzar les característiques d'una relació sana i insana.
- Reflexionar sobre l'existència de situacions quotidianes a les quals no donam importància, però que ens duen a relacions de parella insanes.

Materials:

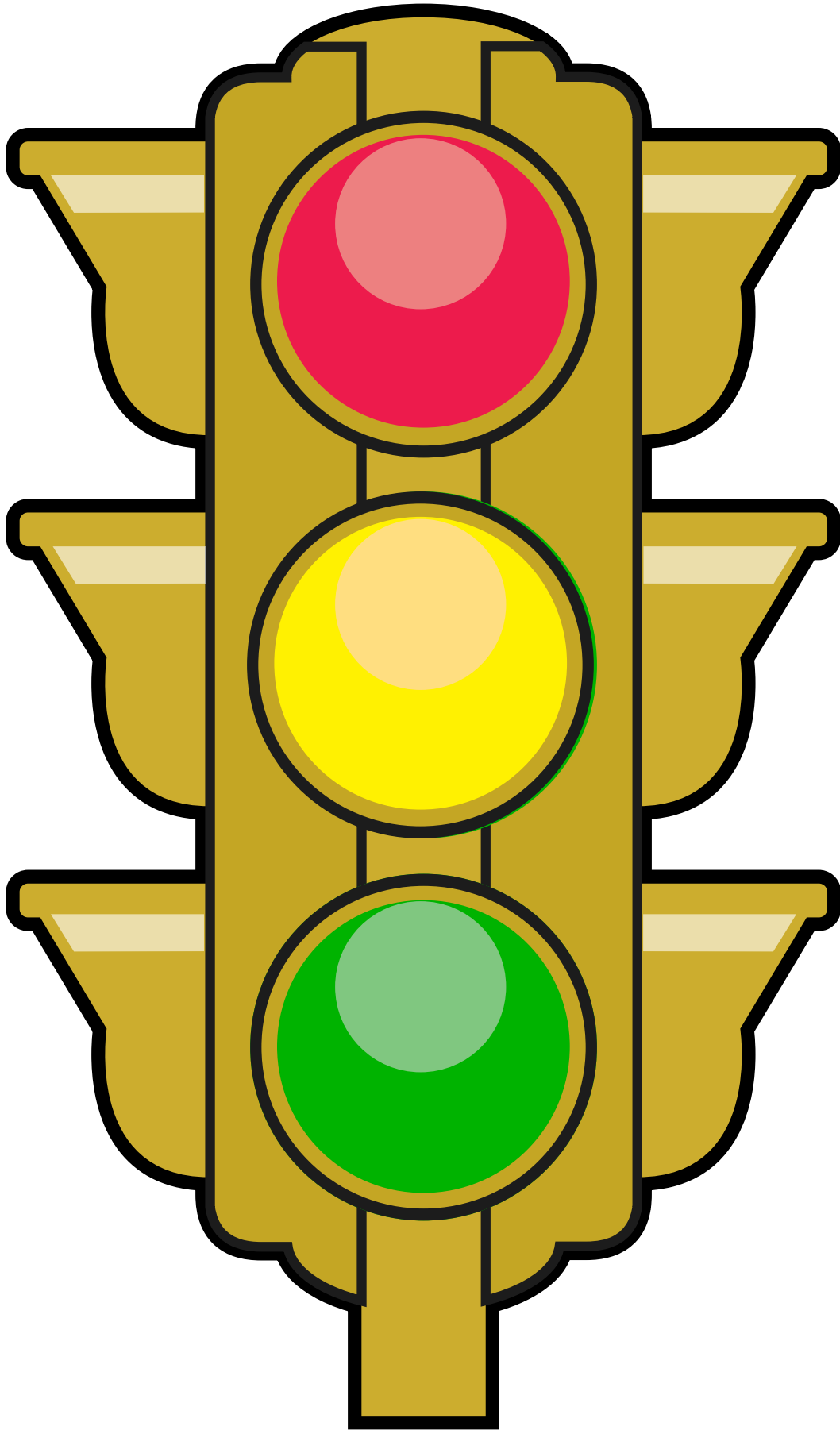
- Fitxa de semàfor

Descripció:

1. Es donarà a cada participant una fitxa i s'explicarà que a la part verda han de posar aquelles característiques d'una relació sana; a la taronja, aquelles característiques que no indiquen que la relació vagi bé, però que es poden millorar dins aquesta; i al vermell, es posaran aquelles que ens duen o ens indiquen una relació insana.
2. Posada en comú.
3. **Debat:**
 1. Quina part del semàfor us ha costat més omplir? Quina menys? Per què?
 2. És comú tenir una relació amb moltes característiques de les que hem posat al color vermell sense ser-ne conscients?
 3. Pensau que és fàcil passar del taronja al vermell en una relació? I del taronja al verd? Per què?

Annex:

T'ho deixaries fer?

Objectius:

- Conèixer quines accions o omissions també són violència de gènere, encara que no siguin agressions físiques.
- Fomentar la mirada crítica dels joves perquè siguin capaços de detectar accions o omissions perilloses en les seves relacions de parella actuals i futures.

Materials:

- Test de l'annex 1
- Vídeo: <https://goo.gl/uya8rM>

Descripció:

1. Es repartirà un test a cada participant i es demanarà que el contestin de forma individual i sincera.
2. Es demanarà, una vegada que tots i totes hagin acabat, si algú ha respost afirmativament a alguna pregunta. Si és així, es demanarà per què ha contestat que sí, i s'intentarà fer reflexionar aquesta persona o persones, fent-los veure que aquestes conductes són actes de control o dominació que no hauríem de permetre. Es fomentarà el debat entre els companys.
3. Visionament del vídeo.
4. **Debat:**
 1. Què us ha fet pensar o sentir el vídeo?
 2. Pensau que les coses que hi surten passen en la realitat? Us heu trobat en alguna situació semblant? Què heu fet?
 3. Després d'aquesta activitat, com pensau que actuareu si us trobau en una situació de control o coneixeu algú que l'està patint?

Annex:

Acceptaries que la teva parella...

- t'amençàs amb el suïcidi quan vols deixar la relació?
- trençàs coses teves quan discutiu?
- t'estiràs dels cabells per fer-te mal?
- t'obligàs a menjar alguna cosa que ell o ella vol?
- miràs els teus missatges i xarxes socials?
- es rigués en públic del teu aspecte físic?
- et prohibís veure algun familiar o amic teu?
- et fes culpable de tots els problemes de la parella?
- t'obligàs a vestir com a ell o ella li agrada?
- et pegàs cops amb intenció de fer-te mal?

Doble check

Objectius:

- Fer veure als i les joves el control que poden rebre i exercir a través de les xarxes socials.
- Fomentar la mirada crítica envers les actituds de control com a aspectes que formen part de la violència de gènere i de les relacions insanes.

Materials:

- Fitxa de conversacions

Descripció:

1. Es dividirà l'aula en grups segregats per sexe d'entre 3 i 5 persones.
2. A cada grup se li repartirà una fotocòpia de la fitxa i se li indicarà que ha de completar la conversació així com cregui (no hi ha respostes correctes o incorrectes).
3. Posada en comú.
4. **Debat:**
 1. És una conversació comuna a la vostra edat? Us ha passat? I a algú conegut?
 2. Per què pensau que passen aquestes conversacions?
 3. Per què heu decidit acabar les conversacions així com ho heu fet? Solen acabar així en la vida real?
 4. Pensau que mitjançant les xarxes socials es controla la parella?

Annex:

Conversació 1

Pau: Què fas, guapa?

Àngela: Un moment, que ara no puc.

Pau: Per què?

Àngela: Estic xerrant amb na Cristina.

Pau: Ella no està en línia.

Pau: Et telefon.

Àngela: Espera.

Pau: A què?

Pau: Amb qui estàs?

Àngela: Ja t'ho he dit! Amb na Cristina.

Pau: Idò li dius que ara has de xerrar amb mi, que després no puc.

Conversació 2

Xavi: Tia, què fas que no em contestes?

Neus: Estic estudiant mates.

Xavi: Però si estàs en línia.

Neus: Perquè deman dubtes per es grup.

Xavi: Me podries contestar, ja que has vist que t'he escrit... :(

Neus: Ho anava a fer ara.

Xavi: Sí, segur.

Neus: Que sí, que estava acabant una cosa.

Xavi: I «sa cosa» és més important que jo, no?

Conversació 3

Laura: No deies que no podies xerrar?

Laura: Què fas connectat?

Marc: Ha estat un moment.

Laura: Què feies?

Marc: Mirava una foto d'en Carles.

Laura: Ja... d'ell i de la seva germana, no?

Marc: Com?

Laura: En Carles et vol *liar* amb la seva germana i tu ben content...

Marc: Bé, deixem el tema perquè....

Laura: Perquè què?

Qui vol ser milionari de coneixements?

Objectius:

- Conèixer la terminologia correcta per referir-se a les diferents orientacions sexuals i a la diversitat de gènere.
- Fomentar el respecte a totes les persones, sigui quina sigui la seva condició.

Materials:

- Preguntes i respostes
- Premi (opcional)

Descripció:

1. Es dividirà l'aula en grups mixtos de 3 persones i es repartirà un recull de preguntes amb les seves respostes a cada grup.
2. Una de les tres persones serà l'encarregada de realitzar les preguntes als seus companys; per cada resposta encertada, guanyaran 5 punts. La persona que tenguí més punts haurà guanyat. Si es vol, es pot donar un premi a la persona guanyadora.

Preguntes i respostes

Violència de gènere / Assetjament / Homofòbia / Cap de les anteriors

Comportament agressiu repetit destinat a ferir a algú. Pot ser físic, mental i/o emocional.

Bisexualitat / Heterosexualitat / Homosexualitat / Asexualitat

Orientació sexual en la qual una persona se sent atreta per ambdós sexes, dones i homes.

Disfòria de gènere / Transgènere / Cisgenderisme / Cap de les anteriors

Terme que designa la persona en la qual el sexe de naixement encaixa exactament amb la seva identitat sexual.

Racisme / Agressions / Cap de les anteriors / Delictes de discriminació

Són delictes motivats per prejudicis cap a les persones considerades diferents.

Difòria de gènere / Cisgenderisme / Transgènere / Cap

Sentiment de pertànyer a un gènere diferent del sexe de naixement d'una persona.

Travesti / Drag / Homosexual / Cap

Home vestit de dona; dona vestida d'home; normalment amb fins d'entreteniment.

Homosexual / Lesbiana / Gai / Heterosexual

Home que se sent atret emocionalment o físicament per algú del mateix sexe.

Sexe / Gènere / Tots dos / Cap

Pot ser masculí o femení, a partir de les seves característiques psicològiques o emocionals.

Heteronormativitat / Societat patriarcal

Norma social que parteix del fet que tothom és heterosexual, blanc, no discapacitat, jove, de classe mitjana, home i cristià. Les altres persones són diferents i se les presenta com un «problema».

Homosexualitat / Heterosexualitat / Bisexualitat / Asexualitat

Que se sent emocionalment o físicament atret per membres del sexe oposat.

Racisme / Intolerància / Homofòbia / Fòbia social

Por irracional, odi, intolerància, prejudici o discriminació contra les persones LGB. Es pot manifestar com abús verbal, emocionalment, físic i sexual contra gais, lesbianes i bisexuals.

Heterosexualitat / Bisexualitat / Asexualitat / Homosexualitat

Terme genèric que designa algú que generalment se sent atret físicament/emocionalment per persones del mateix sexe.

Sexe / Identitat sexual / Gènere / Cap

Describeix el sexe o el gènere amb el qual una persona s'identifica (home, dona, masculí o femení).

Gai / Homosexual / Heterosexual / Lesbiana

Paraula que s'usa per descriure una dona que se sent emocionalment o físicament atreta per dones.

Orientació sexual / Heterosexualitat / Homosexualitat / Identitat de gènere

Atracció emocional, romàntica i/o sexual cap a persones del mateix sexe o del sexe oposat.

Gènere / Sexe / Tots dos / Cap

Segons les característiques sexuals, pot ser masculí o femení.

Transgènere / Transexualitat / Travestisme / Cap

Persona que viu amb un sexe / gènere que no és el que li va ser assignat en néixer, però que no ha passat per cirurgia de reassignació de gènere.

Transgènere / Transexualitat / Travestisme / Cap

Terme legal que designa una persona que està en vies de dur a terme, duent a terme o que ha duit a terme una cirurgia de reassignació de sexe (és ofensiu descriure una persona com transsexual, igual que pot ser-ho en alguns casos, anomenar homosexual un gai o una lesbiana, sempre hauríem identificar una persona citant el sexe amb el qual ella s'identifica (home o dona). No obstant això, es pot utilitzar com a adjectiu, per ex. «Estatus transsexual» o «condició transsexual»).

Transexualitat / Travestisme / Transgènere / Cap

Algú que es vesteix amb roba que s'associa al sexe oposat al seu de naixement. Pot donar-se en públic o en privat; ocasionalment o contínuament.

<http://www.rainbowproject.eu/material/es/glossary.htm>

Conte: *La bici rosa*

Objectius:

- Fomentar l'acceptació i la normalització de les persones LGTBI.
- Fomentar la mirada crítica envers la discriminació.

Materials:

- Lectura «La bicicleta rosa»

Descripció:

1. Lectura.
2. **Debat:**
 1. Per què crida el nin de la història al veure en Miquel amb una bicicleta rosa?
Algú pensa com el nin que crida?
 2. Com creus que se sent en Miquel? Per què?
 3. Hi ha un moment a la història que en Miquel canvia d'opinió. Per què pensau que ho fa?
Pensau que se sent bé amb aquesta decisió que pren?
 4. Què canviàrieu de la història? Per què?
 5. Quines conclusions podem extreure de la història?
 6. Si us trobàssiu un cas com el d'en Miquel en la vida real, què faríeu?

Annex:**Mikel y su bicicleta rosa**

Mikel es un niño de cinco años, tiene dos hermanas mayores, Miren y Nerea. Le gustan mucho las cintas y adornos que llevan sus hermanas y con frecuencia se las quita. Luego las utiliza para adornar su pelo rubio y rizado que le gusta llevar largo porque se siente más guapo. En Navidad y en los cumpleaños cuando familiares, amigos y amigas traen regalos siempre terminan gustándole más los regalos de sus hermanas.

Hoy está contento, papá le ha dicho que tiene que ir a comprarle una bicicleta nueva. Esta primavera ha aprendido a utilizar la bicicleta con dos ruedas y la que tiene le queda pequeña.

Cuando entra en la tienda Mikel se queda impresionado de la cantidad de bicicletas que hay. Va mirando con atención las diferentes bicicletas con múltiples colores.

La dependienta al ver su pelo largo pone cara de duda y pregunta.

- ¿Cómo te llamas?

- Mikel.

Al oírlo, rápidamente se dirige a una zona donde hay bicicletas de su tamaño de colores oscuros azules y verdes.

- Cualquiera de estas te puede ir bien.

Mikel le mira decepcionado y señalando a otro estante en el que hay bicicletas rosas con mil variedades de cestas y cintas dice:

- No, a mi me gustan las de allí.

La dependienta insiste y dice:

- Fíjate, hay de muchos colores, verdes, azules, de dos colores rojo con negro...

Pero el padre de Mikel dice:

- Bien, acerquémonos allí y di cuál quieres que te baje, para probar el tamaño.

La dependienta baja la bicicleta que le indica Mikel, que con una sonrisa de oreja a oreja se monta en ella para probar si le va bien de tamaño. Mientras Mikel prueba la bicicleta entra en la tienda otro niño acompañado de su madre.

El niño al ver a Mikel, con aspavientos de desagrado, grita con fuerza:

- Mamá, mamá, mira a ese niño. ¡Lleva una bicicleta rosa con cesta de niña! ¡Una bicicleta de niña!

Mikel se queda muy serio de pronto, ya no está tan contento ni seguro de lo que quiere. Se baja de la bicicleta rosa, tira del brazo de su padre y le dice en voz baja:

- Papá, mejor vamos al otro estante, quiero probar una bicicleta azul.

Som directores i directors d'ideals

Objectius:

- Avaluar els coneixements obtinguts amb la resta d'activitats.

Materials:

- Aparell que permeti gravar en vídeo
- Ordinador
- Qualsevol material que tinguin a l'abast

Descripció:

1. Dividirem l'aula en grups mixtos de 4 o 5 persones.
2. Cada grup haurà de pensar com poden conscienciar la societat en qüestions relacionades amb la igualtat mitjançant un vídeo. Poden centrar-se en qualsevol dels temes tractats en les activitats anteriors (estereotips, sexisme, LGTBI, violència de gènere, corresponsabilitat, relacions de parella...). És una activitat lliure. La persona conductora d'aquesta fomentarà la imaginació dels participants. El vídeo pot ser d'una situació fictícia actuada per ells, un vídeo de missatges igualitaris o per persones que ho necessitin...
3. Per acabar, cada grup exposarà la seva feina. Es recomana mantenir la feina feta exposada a l'aula i, si es possible, a l'escola el 25 de novembre o el 8 de març.

La Igualtat en joc

Ajuntament d'Inca

GOBIERNO DE ESPAÑA
CONSELLER DE TREBALL, COMERC I INDÚSTRIA
SERVEI D'OCCUPACIÓ I LES BALEARS

GOBIERNO DE ESPAÑA

MINISTERIO DE EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL

SERVICIO PÚBLICO DE EMPLEO ESTATAL

Unión Europea

Fondo Social Europeo
Europa invierte en tu futuro

ESTRATEGIA DE EMPRENDIMIENTO Y EMPLEO JOVEN
EUROPEAN UNION